

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Українська мова за професійним спрямуванням			
		Статус дисципліни обов'язковий компонент (цикл загальної підготовки)			
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»				
Спеціальність	С7 «Журналістика»				
Освітня програма	«Журналістика»				
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)				
Форма навчання	денна, заочна				
Курс	1				
Семестр	1, 2				
Обсяг дисципліни	Кредити	4	Години	120 год.	
	Лекційні			8 год. / заочн.: 2 год	
	Практичні/семінарські			44 год. / заочн: 8 год	
	Консультації			–	
	Самостійна робота			68 год. / заочн: 110 год	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	Кирилюк Ольга Леонідівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики, доцент				
Контактна інформація	o.l.kyryliuk@cuspu.edu.ua				
Кафедра	української філології та журналістики				
Факультет	української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій				
Предмет навчання	особливості використання норм української літературної мови в професійній сфері				
Мета	сформувати професійно орієнтовані вміння й навички досконалого володіння нормами української літературної мови та застосування мовних засобів відповідно до комунікативної ситуації та мети професійного спілкування; забезпечити інтеграцію знань про українську мову з практичними навичками формування, аналізу та інтерпретації текстів у сфері масової комунікації, з урахуванням етичних стандартів, впливового потенціалу мовлення.				
Компетентності	Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми в галузі журналістики, що передбачає застосування теорій та методів соціальних комунікацій і характеризується комплексністю умов організації журналістського процесу в засобах масової інформації. Загальні ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою. ЗК13. Дотримання академічної доброчесності: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилаючись на джерела інформації у разі використання ідей,				

	розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права. Фахові СК02. Здатність формувати інформаційний контент.
Програмні результати	ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.
Зміст дисципліни	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНО-СТИЛЬОВІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ <i>Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування</i> Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Професійна мовнокомунікативна компетенція. Мовні норми. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. <i>Тема 2. Основи культури української мови</i> Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. Комунікативна професіограма фахівця. Словники у професійному мовленні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовленнєвої культури. Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул. <i>Тема 3. Стилї сучасної української літературної мови в професійному спілкуванні</i> Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 НАУКОВА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Тема 4. Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні</i> Становлення і розвиток наукового стилю української мови. Особливості наукового тексту і професійного наукового викладу думки. Мовні засоби наукового стилю. Українська термінологія в професійному спілкуванні Оформлювання результатів наукової діяльності. План, тези, конспект як важливі засоби організації розумової праці. Анотування і реферування наукових текстів. Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання покликань. Реферат як жанр академічного письма. Складові реферату. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті. Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової та бакалаврської робіт. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці. Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів певного фаху. Нормування, кодифікація і стандартизація термінів. Українські електронні термінологічні словники. Науковий етикет. <i>Тема 5. Редагування фахового тексту</i> Особливості редагування наукового тексту. Помилки в змісті й будові висловлювань.

	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ Тема 6. Спілкування як інструмент професійної діяльності Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Безконфліктне спілкування. Невербальні компоненти спілкування. Гендерні аспекти спілкування. Поняття ділового спілкування. Тема 7. Риторика і мистецтво презентації Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконування. Комунікативні вимоги до мовної поведінки під час публічного виступу. Види публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні й комунікативні принципи презентації. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. Тема 8. Культура усного фахового спілкування Особливості усного спілкування. Способи впливу на людей під час безпосереднього спілкування. Індивідуальні та колективні форми фахового спілкування. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Етикет телефонної розмови. Тема 9. Форми колективного обговорення професійних проблем Наради, збори, перемовини, дискусії як форми колективного обговорення. Мистецтво перемовин. Збори як форма прийняття колективного рішення. Нарада. Дискусія. «Мозковий штурм» як евристична форма, що активізує креативний потенціал співрозмовників під час колективного обговорення проблеми. Технології проведення «мозкового штурму». Тема 10. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації Документація з кадрово-контрактних питань. Резюме. Характеристика. Рекомендаційний лист. Мотиваційний лист. Заява. Автобіографія. Наказ щодо особового складу. Довідково-інформаційні документи. Прес-реліз. Звіт. Службова записка. Довідка. Протокол, витяг з протоколу. Етикет службового листування. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлювання. Різні типи листів.
Критерії оцінювання роботи студентів	Застосовано кілька видів контролю знань: Денна форма навчання 1) Поточний контроль на практичних заняттях (через усні відповіді) або на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять чи за бажання бал). Максимальний бал – 2. 2 б. – за умови, що студент у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом певної теми, демонструє його логічний виклад та здатен застосувати набуті знання під час виконання практичних завдань, вдало оперує термінологією, здатний до аналізу та узагальнення матеріалу; дотримується норм літературної мови. 1,5 б. – студент засвоїв теоретичний матеріал, однак під час застосування знань на практиці припускається помилок. Але за умови звернення уваги здатен виправити помилки та проаналізувати їх. 1 б. – студент володіє основними поняттями теми, але має помітні проблеми під час аналізу та узагальнення матеріалу.

Плутається в термінології.

0,5 б. – студент демонструє загальне розуміння теми, не завжди вдало наводить приклади, не демонструє навичок аналізу та узагальнення матеріалу.

Контрольна робота як узагальнення вивченого матеріалу – **8 балів** (тестові завдання)

Самостійна робота (виконання письмових завдань у вигляді мініпроектів) **10 балів**:

із них:

5 балів за представлення теоретичного матеріалу. Бали формують за такими показниками:

5 балів – студент володіє обраною темою на достатньому рівні; дотримується усіх норм наукового стилю; здатен самостійно відтворювати попередньо опрацьований та узагальнений матеріал, демонструвати отримані знання на вдало дібраних прикладах, вдало відповідає на поставлені питання після виголошення теми.

4 бали – студент володіє обраною темою на достатньому рівні; однак припускається мовленнєвих помилок, не дотримується усіх норм наукового стилю; здатен самостійно відтворювати попередньо опрацьований та узагальнений матеріал, спорадично припускається помилок під час наведення прикладів, вдало відповідає на поставлені питання після виголошення теми

3 бали - студент володіє обраною темою на поверховому рівні; припускається мовленнєвих помилок, порушує норми наукового стилю; часто вдається до публічного «читання» попередньо підготовленого тексту, замість усного виголошення; наводить мало прикладів, які не можуть в повному обсязі продемонструвати обговорювані явища, не завжди вдало відповідає на питання.

2 бали - студент не володіє обраною темою; припускається мовленнєвих помилок, порушує норми наукового стилю; не здатен самостійно виголосити матеріал, постійно вдається до публічного читання попередньо підготовленого тексту, а підготовлений текст нагадує вибрані цитати із різних джерел, вирізняється низьким рівнем узагальнення і систематизації; студент не наводить або наводить мало прикладів, не здатен відповідати на поставлені питання.

1 бал – відповідь студента нагадує «виразне читання» підготовленого тексту, у тексті відсутні будь-які ознаки узагальнення й систематизації.

5 балів за презентацію. Бали формують за такими показниками:

5 б. – презентація повністю відповідає вимогам: слайди логічно структуровані, інформація подана чітко та лаконічно, використано зрозумілі заголовки та підпункти, візуальні елементи (зображення, графіки, схеми) доречно доповнюють зміст, шрифт та кольори комфортні для сприйняття, відсутні помилки в тексті.

4 б. – презентація загалом структурована, інформація зрозуміла, але деякі слайди перевантажені текстом або мають незначні помилки в оформленні чи шрифті; візуальні елементи присутні, але не всюди доречно.

3 б. – презентація містить основну інформацію, але структура місцями порушена, деякі слайди важко читаються через надмір тексту або погане оформлення.

2 б. – презентація має основну ідею, але слайди неструктуровані, текст перевантажений або важко читається; візуальні елементи відсутні або малоефективні; помилки у тексті впливають на сприйняття.

1 б. – презентація малоінформативна, слайди хаотичні, текст нечіткий, оформлення слабе або відсутнє; використання візуальних матеріалів відсутнє.

2) **Екзаменаційний контроль** (40 б.), який здійснюється у формі відповіді за екзаменаційними білетами, що містять теоретичні питання та практичні завдання.

Заочна форма навчання

Застосовуються кілька видів контролю знань:

1) Поточний контроль на практичних заняттях (через усні відповіді) або на консультаціях (при відпрацюванні пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання).

Максимальний бал під час практичних занять №1, №2 – **2 бали** за усні відповіді + **1 б.** за практичні завдання.

2 б. – за умови, що студент у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом певної теми, демонструє його логічний виклад та здатен застосувати набуті знання під час виконання практичних завдань, вдало оперує термінологією, здатний до аналізу та узагальнення матеріалу; дотримується норм літературної мови.

1,5 б. – студент засвоїв теоретичний матеріал, однак не завжди може вдало застосувати знання на практиці, припускається помилок. Але за умови звернення уваги здатен виправити помилки та проаналізувати їх.

1 б. – студент володіє основними положеннями теми, але відтворює матеріал на рівні переказування, помітні проблеми під час аналізу та узагальнення матеріалу. Плутається в термінології.

0,5 б. – студент невпевнено переказує матеріал, не здатен навести приклади, не демонструє навичок аналізу та узагальнення матеріалу.

Максимальний бал за практичні №3, №4 – **2 б.**

2 б. – за умови, що студент у повному обсязі володіє теоретичним матеріалом певної теми, демонструє його логічний виклад та здатен застосувати набуті знання під час виконання практичних завдань, вдало оперує термінологією, здатний до аналізу та узагальнення матеріалу; дотримується норм літературної мови.

1,5 б. – студент засвоїв теоретичний матеріал, однак не завжди може вдало застосувати знання на практиці, припускається помилок. Але за умови звернення уваги здатен виправити помилки та проаналізувати їх.

1 б. – студент володіє основними положеннями теми, але відтворює матеріал на рівні переказування, помітні проблеми під час аналізу та узагальнення матеріалу. Плутається в термінології.

	0,5 б. – студент невпевнено переказує матеріал, не здатен навести приклади, не демонструє навичок аналізу та узагальнення матеріалу. Виконання самостійної письмової роботи (виконання вправ). Максимальний бал – 50. Під час оцінювання рівня виконання письмових завдань враховуються два параметри: 1) обсяг виконаних завдань; 2) якість їх виконання. Усього передбачено 5 завдань – по 10 балів. Критерії оцінювання одного завдання (0–10 балів) 10–9 балів – високий рівень: завдання виконано повністю й коректно, дотримано норм сучасної української літературної мови, використано доречну термінологію, відповідь логічна, структурована, аргументована; можливі 1–2 несуттєві мовні похибки, що не впливають на зміст 8–7 балів – достатній рівень: завдання виконано переважно правильно, є окремі неточності або мовні помилки, терміни вжито загалом правильно, але без системності, логіка викладу збережена, проте відповідь потребує уточнень. 6–5 балів – середній рівень: завдання виконано частково, наявні мовні помилки (орфографічні, лексичні, граматичні), відповідь фрагментарна, недостатньо аргументована, помітні прогалини в розумінні теми. 4–3 бали – низький рівень: завдання виконано поверхово або з істотними помилками, допущено численні порушення мовних норм, відсутня чітка структура відповіді, помітне незасвоєння базових понять дисципліни. 2–0 балів – незадовільний рівень: завдання не виконано або виконано з недотриманням вимог, відповідь містить грубі мовні помилки, відсутнє розуміння теми, можливі плагіат або механічне відтворення без осмислення. 2) Екзаменаційний контроль (40 б.), який здійснюється у формі відповіді за екзаменаційними білетами, що містять теоретичні питання та практичні завдання.
Політика курсу	Курс спрямований на підготовку сучасного, конкурентоспроможного фахівця, який досконало володіє необхідними для успішної кар'єри комунікативними навичками: мовними нормами, знанням законів спілкування, засобів переконування, особливостей безконфліктного спілкування, вміння розв'язувати проблемні питання, шляхом креативного підходу, особливостями налагоджування взаємодії в спільноті. Під час оцінювання враховується активність роботи на заняттях та креативність у підходах до виконання завдань. Під час виконання завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності.
Інформаційне забезпечення	1. Академічний тлумачний словник. URL: http://sum.in.ua/ 2. Лінгвістичний портал «Мова.info». URL: http://www.mova.info/ 3. Онлайн-бібліотека словників української мови «Горох»: URL: https://goroh.pp.ua/ 4. Офіційний сайт української мови.

	URL: http://ukrainskamova.com/ 5. Сайт «Словотвір». URL: https://slovotvir.org.ua/ 6. Сайт українських словників «Словопедія». URL: http://slovopedia.org.ua/ 7. Словник української мови в 20 томах. URL: https://services.ulif.org.ua/expl/Entry/index?wordid=1&page=0 8. Словники України онлайн. URL: https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/ 9. Сторінка «Є-Мова». URL: https://www.facebook.com/emovaua/ 10. Сторінка «Слова, що нас збагачують». URL: https://www.facebook.com/Pravdyvo/ 11. Тренажер із правопису української мови. URL: https://webpen.com.ua/
Матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія з наявними мультимедійними засобами, презентаційні матеріали, наукова література. Для онлайн-навчання: <i>Google Classroom</i> як основна платформа для розміщення навчальних матеріалів, презентацій, завдань, встановлення дедлайнів та комунікації зі студентами через коментарі й оголошення. <i>Google Meet</i> для синхронних занять, який дозволяє проводити інтерактивні дискусії та відповіді на запитання в режимі реального часу. <i>Canva Whiteboard</i>, де можна організовувати колективну роботу над візуальними проектами. <i>AI-асистенти</i> для генерації візуальних прикладів й кількісного аналізу мовного матеріалу.